

KASB-HUNAR TA'LIMI

Профессиональное образование
Professional education

Ilmiy-uslubiy, amaliy, ma'rifiy jurnal
2023-yil, 6-son

Muassislar:

Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi,
Pedagogik innovatsiyalar, professional ta'lim
boshqaruv hamda pedagog kadrlarni qayta
tayyorlash va ularning malakasini oshirish instituti

Bosh muharrir: Z.Y.XUDAYBERDIYEV
Ijrochi direktor: H.SIROJIDDINOV

Tahrir hay'ati:

M.XOLMUKAMEDOV, R.X.JO'RAYEV,
A.Q.JALALOV, **A.R.XODJABAYEV**
J.SH.SHOSALIMOV, A.NABIYEV,
H.SIROJIDDINOV,
K.M.GULYAMOV

Jurnal 2000-yildan nashr etila boshlangan.
O'zbekiston matbuot va axborot agentligida
2007-yil 3-yanvarda qaytadan ro'yxatga olinib,
0109-raqamli guvohnoma berilgan.

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Vazirlar
Mahkamasi huzuridagi Oliy Attestatsiya komissiyasi
tomonidan 2017 yil 29 avgustdagi 241/8 qarori
bilan Pedagogika fanlari bo'yicha dissertatsiyalar
yuzasidan asosiy ilmiy natijalarni chop etishga
tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

Manzil: 100095, Toshkent sh., Olmazor tumani
Universitet ko'chasi, 2-uy
Tel.: 90-979-75-89; 94-677-90-32;

E-mail: kasbhunartalimi@mail.ru,
ksbjurnal@inbox.uz.

Nashr uchun mas'ul
H.Sirojiddinov

Sahifalovchi:
A.Abraykulov,
I.Sirojiddinov

Tahririyat fikri muallif nuqtai nazariga to'g'ri
kelmasligi mumkin.
Tahririyatga yuborilgan maqolalar tahrir etilmaydi
va egasiga qaytarilmaydi.
Jurnaldan ko'chirib bosilganda "Kasb-hunar ta'limi"
jurnalidan olingani izohlanishi shart.

Bosishga ruxsat etildi: 23.10.2023-yil.
Bichimi 60x84 1/8
Bosma tabog'i 10. Adadi 60 nusxa.
Buyurtma "PROFIEDUPRESS" MChJ
bosmaxonasida chop etildi.

Korxonalar manzili: Toshkent shahri, Sirg'ali tumani,
Yangi Sirg'ali ko'chasi, 18-uy

МУНДАРИЖА

Astankulova M. Innovatsion ta'lim sharoitida "Maktabgacha ta'limda menejment" fanini o'qitish metodikasini takomillashtirish.....	3
Mo'minov K.A. Forsayt texnologiyasi asosida talabalarni texnik va dasturiy ta'minoti kompetentligini innovatsion takomillashtirish mexanizmi	6
Toshtemirova D. Bo'lajak tarbiyachilarda bolalarni tabiat bilan tanishtirish jarayonini shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari.....	11
Rajabov F.T. Zamonaviy pedagogik yondashuvlarning afzalliklari.....	16
Abdugarova Sh. X. Дидактические возможности формирования гендерного равенства у детей дошкольного возраста.....	22
Ibadullayev Q.M., Temirova M.B. Bola rivojida tarbiya madaniyatining roli va ahamiyati	26
Tashxodjayeva P.B. Zamonaviy ingliz tilida audiovizual tarjima va uning metodikasi	30
Berdiyeva M.M. Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini shakllantirishda zamonaviy yondashuvlardan foydalanish.....	33
Kurbanova F.K. Umumadaniy kompetensiyani rivojlantiruvchi samarali usullar	36
Mehrochev B.B. Elektron axborot-ta'lim muhitida talabalar mustaqil ishini tashkil etish	41
Jo'rayeva N.T. Bolalarda elementar matematik tasavvurlarni shakllantirish usullari	48
Akramova D.G'. Ta'lim jarayonida o'quvchilarni kasbiy faoliyat xavfsizligiga tayyorlash: pedagogik yondashuv	52
Fozilov J. Pedagogik aksiologiyaning asosiy tushunchalari va prinsiplari	57
Nazarqosimov Q., Qarshiboyev A. Ko'rishda nuqsoni bo'lgan bolalarda shaxsiy sifatlarni kamol toptirishning hozirgi kundagi ahamiyati	63
Axrorova S.A. Autizm sindromli bolalarning muloqot ko'nikmalarini o'rganishda tibbiy-psixologik-pedagogik qarashlar.....	68
Gaynazarova G.A. Ertaklardan foydalangan holda bolalarning ijodiy tafakkurini rivojlantirish usullari.....	76
Mirzayev Sh. O'quv me'yoriy xujjatlarining o'quv jarayonida samaradorlikni oshirishga ta'sir etadigan nazariy asoslar va ta'lim-tarbiyaviy prinsiplar.....	82
Kadirov T.B. O'qituvchilarning mediakompetentligini rivojlantirish muammosini yechish yo'llari	85
Jabbarov Z. Oliy ta'lim muassasalarining harbiy tayyorgarlik o'quv bo'linmalarida harbiy ta'limni rivojlantirish muammolari	90
Abdullayeva N.O'. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar bilan ishlashda og'zaki nutqni rivojlantirishda arifmetik amallarning ahamiyati.....	94
Toshturdiyeva Z.D. Erta yoshdagi rivojlanishda ortda qolayotgan bolalarning lug'at kamchiligini diagnostika qilishda nutqiy motivatsiyani oshirish	102
Usmonova Z.I. Boshlang'ich sinflarda o'rgatiladigan og'zaki hisob usullari, ularning nazariy-metodik jihatlari	107
Toshpulova N. Maktabgacha yoshdagi aqliy rivojlanishida muammosi bo'lgan bolalarning maktab ta'limiga yetukligini o'rganishga qaratilgan ishlar.....	111
Haqberdiyev J.A. Kar va zaif eshituvchi bolalarni oilada tarbiyalashning o'ziga xos xususiyatlari	118
Mamatqulova Sh.O'. "Maktabgacha ta'lim tashkilotida bolalarni aqliy qobiyatini TRIZ ta'lim texnologiyasi asosida rivojlantirish".....	123
Jabbarov R.R. Oliy ta'lim muassasalarida amaliy bezak san'ati fanini dasturiy mahsulotlar orqali o'qitish muammosining metodik adabiyotlarda o'rganilganlik darajasi.....	130
Abdulxafizov B.X. Pedagogik kvalimetriyaga kirish va uning o'rta maktab (10-11-sinf) o'quvchilarining bilimlarini baholashdagi roli.....	136
Suvankulova Sh.K. Aqli zaif bolalarda nutq nuqsonlarini korreksiyalashning ahamiyati	141
Arifxodjayev G'.S., Isarova Sh.B. Ko'rishda nuqsoni bo'lgan bolalarda shaxmatni oynashda tasavvurlarni shakllantirish.....	145

UMUMMADANIY KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRUVCHI SAMARALI USULLAR

KURBANOVA FERUZA KOMILJANOVNA
ChDPU Tayanch doktorant

Annotatsiya: Ushbu maqolada biz umummadaniy kompetensiya taraqqiyotida foydali bo'lgan o'qitish va o'rganish jarayonida sinalgan bir necha usullarni taqdim etamiz. Quyida keltiriladigan namunalar umummadaniy kompetensiya komponentlarini rivojlantirishda qo'l keluvchi misollar sanalib, ularning ko'pchiligi ham rasmiy ham norasmiy o'rganish jarayonlarida qo'llanilishi mumkin. Til o'rganuvchi talabalar uchun umummadaniy kompetensiya juda muhim hisoblanadi chunki bilingual ta'lim jarayonida boshqa madaniyat vakili bo'lgan suhbatdosh bilan samarali muloqot olib borishda uning madaniyatidan xabardorlik katta ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: munosabatlar, bilim, ko'nikmalar, harakat, tajribaga asoslangan o'rganish, loyiha, hamkorlikdagi ta'lim, qadriyatlar, me'yorlar, drama, ijodkorlik, matnlar, ijtimoiy tarmoq.

Tadqiqotlarga asosan ta'lim ma'ruza yoki bilimni passiv o'rganuvchilarga uzatish jarayonida quyi darajaga tushadi. Munosabatlar, bilim va tushunish, ko'nikmalar va harakatga nisbatan xohish bor bo'lganda haqiqiy o'zgarishlar sodir bo'ladi, ya'ni ma'ruza ko'p ta'sirga ega bo'lmaydi. Masalan, demokratiya, hurmat va umummadaniy kompetensiyaning ahamiyati haqida ma'ruza qilish ahamiyatli bo'lmasligi mumkin. Boshqa tomondan o'z ichiga tajriba, farq, tahlil, aks ettirish va hamkorlik ishlarini olgan tajribaviy o'rganish yoki bajarish orqali o'rganish norasmiy va rasmiy ta'limda agarda bu o'qitish va o'rganish metodlari rasmiy milliy va mahalliy dastur va ta'lim boshqarmalari tomonidan qo'llab quvvatlansa eng samarali usullardir.

Ko'plab innovatsion o'qitish texnikalari va ishlash shakllari endilikda yuqori darajada tarqalgan bo'lib, ularning maqsadi bugungi ta'limda o'rganish jarayoniga yordam berishdir. Loyiha ishi, misol uchun oliygohlardagi ko'plab fanlarni o'qitishda mashhur bo'lib ulgurgan. U turli daraja va yoshga mos bo'lgan mavzulashtirilgan topshiriqlardan iborat bo'ladi. Bu jarayonda maqsad va mazmun barcha qatnashchilar tomonidan kelishiladi hamda

o'rganuvchilar o'zlarining birgalikda namoyish qiladigan va baholaydigan o'quv materiallarini yaratishadi. Haqiqatan ham, ta'lim jarayonida bunday uslublar va yondashuvlar bilan o'qituvchi va o'rganuvchilar rollari ham o'zgaradi. Talabalarni tajriba, kashfiyot, qiyinchilik, tahlil, farq, ta'sir va hamkorlikda faol bo'lishga undovchi pedagogik yondashuvlar, metodlar va texnikalar amaliyotga tatbiq qilinganda ta'limiy mashg'ulotlar o'zining o'rganuvchilarni yaxlit inson sifatida jalb qilish va ularning aqliy, hissiy va jismoniy kuchiga murojaat qilish orqali samarali hisoblanadi.

Fan sohasidan qat'iy nazar umummadaniy kompetensiya taraqqiyotiga hissa qo'shishi isbotlangan ta'limga va o'rganishga bunday o'ziga xos yondashish bu hamkorlikdagi o'rganishdir. Hamkorlikdagi o'rganishda talabalar nafaqat izohlanmagan topshiriq ustida sheriklari bilan yoki kichik guruhlarda ishlaydilar balki vazifalarning ichki tuzilmasida qurilgan hamkorlik tamoyillariga ega mashg'ulotlar ustida birgalikda ishlashadi.

Bu o'rganish turida o'quvchilar, talabalar yoki qatnashchilar yakka tartibda o'zlarining ta'limiga javobgardirlar va guruhning butun bo'lib ishlashi ham baholanadi. Hamkorlikdagi

guruhlar yuzma-yuz yoki onlayn harakat qiladi va bu jamoaviy ish guruh a'zolari o'rtasida rivojlangan ijtimoiy ko'nikmalarga va ziddiyatni hal qilish strategiyalari hamda yakka a'zolarning ajralib qolishi va unga nisbatan xulosalash holatlarining kamayishiga sabab bo'ladi. Ushbu munosabatlar, bilim va ko'nikmalar doirasida har bir guruh a'zosi o'z kuchlarini ishga qarata birlashtiradi va fanning nimaligidan qat'iy nazar u ijtimoiy fanlarni gumanitar sohami, aniq fanlarni yoki tabiiy fanlarni yangi bilim egallaydi. Bunday topshiriqlarda qatnashadigan o'quvchilar tez fursatda muvaffaqiyatga erishish uchun bir-biriga hurmat bilan e'tiborli va dildan yaqin bo'lishlari kerakligini anglab olishadi. Kooperativ guruhlar aniq maqsadlar bilan boshqarilsa va topshiriq ijobiy bo'g'likni talab qilsagina guruh a'zolari vazifa o'rganilgani sari ular tenglik va ishtirok tushunchalarini rag'batlantiruvchi ko'plab mashg'ulotlarda ish olib borishadi. Hamkorlikda o'rganish ijodiylik tamoyillarining ba'zilarini talab qiladi va o'zini tadqiq qilishga asoslangan yondashuvda faol jalb qiladi. Kooperativ texnikalar kichik guruhlar atrofida aylanar ekan ular boshqa ta'limiy strategiyalar, yondashuvlar va metodlarga qo'shimcha tarzida qo'llanilishi mumkin va yuqorida tavsiflanganidek ular fan sohasidan qat'iy nazar qo'llanilayotgan joyda umummadaniy kompetensiyaning tarkibiy qismlarini rivojlantiradi, Quyida biz ta'lim orqali umummadaniy kompetensiya rivoji uchun mashg'ulotlarni namoyish qilamiz:

- Ko'p turli qarashlarga ahamiyat qaratadigan mashg'ulotlar. Bunday mashg'ulotlar o'rganuvchilarning kuzatish mahorati, talqin qilish va qayta markazlashish shuningdek ochiqlik va tanqidsiz fikrlashga oid mahoratlarini oshiradi. Bu topshiriqlar turli qarashlarni ko'ruvchi boshqalar tomonidan amalga oshirilgan hodisa, axloq yoki voqeaning izohlari yoki vizuallari bilan to'ldirilishi yoki yonma-yon qo'yilishi mumkin bo'lgan hodisa, harakat yoki voqeaning verbal tavsifi yoki visual yozuvi shakllarini olishi mumkin. Masalan, 3ta turli xil kelib chiqish, qadriyatlar, me'yorlar,

ko'nikmalar va bilimga ega bo'lgan va hattoki turli tilda gapiruvchi bolalarning kundalik shaklida yozilgan maktab yoki yozgi ta'tildagi bir xil kunning hodisalarini o'qish, solishtirish, tahlil qilish, muhokama qilish va balkim ijro etish juda qiziq. Mashg'ulotning o'rganilishi tajribadan taassurot qoldirish va tushunish hamda foydalanilgan janr va til tajribani anglashga qanday ta'sir qilishini ko'rsatish muhim. Fasilitatorlar guruh a'zolari bilan nega insonlar bir xil voqea, hodisa yoki harakatni turlicha tushunishi va agarda odamlarni dastlabki taassurotlarga va keng tarqalgan ammo ko'pincha no'g'ro yo'naltiriladigan taxminlarga asosa tanqid qilinsa nima bo'lishini muhokama qilishlari lozim.

Bunday har xil qarashlarni tahlil qiluvchi mashg'ulotlar umummadaniy kompetensiyani rivojlantirish uchun qo'llanilishi mumkin. Misol uchun tarixiy hodisalar dunyoning turli qismlarida yashovchi va turli tillarda gapiruvchi 2ta tarixchi tomonidan turlicha tavsiflanishi mumkin. Qarashlarni taqqoslash guruhi yoki sinf, yoki hattoki oila ichidagi a'zolari o'rtasidagi real ziddiyatlar munosabatida jalb qilingan insonning o'z ziddiyatlari yoki muammolarini hal qilish jarayonida ko'nikmalar va munosabatlarni rivojlantirish uchun qo'llanilishi mumkin.

- Rolli ijrolar, tasvirlash va drama. Rolli ijro, tasvirlash va drama mashg'ulotlari talabalarning umummadaniy kompetensiyasini rivojlantirishga yordam beradi. Misol uchun o'qituvchilar rolli kartochkalarni talabalarga ularni o'zlarining odatiy uslubidan, me'yor va standartlardan boshqacha qilib ijro etishi lozimligini aytgan holda tarqatishi mumkin hamda ular muammoni hal qilishi, topshiriqni bajarishi yoki ularga topshirilgan yangi shaxsiylikka asosan masalani guruhda muhokama qilishlari lozim. Rolli ijrolar, tasvirlash va dramaning umummadaniy kompetensiyani rivojlantirishdagi foydalari juda ko'p. Talabalar shuningdek insonlar til qo'llanilishidagi muloqotida asosiy me'yorlar, e'tiqodlar va qadriyatlar orqali farqlarni

ifodalasa ham bu farqlar ularni insonlar sifatida ahamiyatsiz qila olmasliklarini o'rganishadi. Har bir rolli ijrodan keyingi guruh bilan bo'ladigan muhokama tadqiqoti o'yin davomida nima sodir bo'lganligi borasida xabardorlikni uyg'otish uchun juda muhimdir. O'yin davomida o'rganganlari tajribani tasvirlashga yordam beradi. Natijada, bunday mashg'ulotlar ochiqlik, qiziquvchanlik va hurmat shuningdek fikrga ahamiyat qaratish va uni taxmin qilish xohishini rivojlantirishga yordam beradi. Shuningdek ular kuzatish va talqin qilish ko'nikmalari, o'zganing madaniyati haqida o'rganish va boshqalarni kashf qilish, hamda moslashish va hamfikir bo'lish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

- Teatr, sheriya va ijodiy yozish. Umummadaniy kompetensiyani rivojlantirishga yordam beruvchi boshqa guruh mashg'ulotlar bular teatr, sheriya va ijodiy yozishdir. Bo'sh vaqtimizda asarlarni o'qish yoki tomosha qilish orqali biz turli xil qarashlarga ega boshqa madaniyat vakillari haqida o'rganamiz. Xorijiy til darslarida asarlar o'qish va teatr orqali o'rganish talabalarga turli usullarda bilimga ega bo'lish imkoniyatini beradi. Sahna asarlarini tashkil qilish bu ta'lim turini yanada yaxshilab uni ijro qilish esa talabalarga ular hech qachon tajribadan o'tkazmagan narsalarni o'rganish va tasvirlash imkonini beradi.

Ko'plab qisqa hikoyalar va she'rlar ularni umummadaniy kompetensiya taraqqiyotiga olib boradi. Ular o'qilishi, bahra olinishi, muhokama qilinishi, rasmlar orqali namoyish etilishi qayta aytilishi yoki ozgina tasavvur va ijodiy yozish ko'nikmalari bilan hattoki o'rganuvchilar nuqtai nazaridan qayta yozilishi ham mumkin. Bu mashg'ulotlar adabiyotga asoslanadi, aniqki til darslariga mos holda. O'rganuvchilarga ular hech qachon uchratmagan insonlar haqida bilimga ega bo'lish va ular hech qachon tasavvur qilmagan hayot haqida o'rganish imkonini beradi. Bu jarayonlar talabalarga o'z muhitida nimalar hisobga olinganligini o'rganish va o'z boshqalarga dahldor bo'lgan stereotiplarini targ'ib qilish istagini rivojlantirishga yordam

beradi.

- Etnogarfiktopshiriqlar. Bulartalabalarning real dunyodagi hayotni ular taqqoslaydigan, tahlil qiladigan va tasvirlaydigan tajriba va bilimni qaytarish maqsadida tashqariga chiqishga undaydi. Ularning asosiy vazifalari mahalladagi yoki yaqin hududlardagi insonlarni va ularning o'ziga xos madaniy jihatlarini tadqiq qilib o'rganish bo'lishi mumkin. Va natijalar guruhda umummadaniy kompetensiya uchun zarur bo'lgan ba'zi munosabatlar, bilim va ko'nikmalarni rivojlantirish uchun tahlil va muhokama qilinishi mumkin.

- Filmlar va matnlardan foydalanish. Film tomosha qilish yoki turli xil matnlar o'qish asosan norasmiy o'rganish jarayonida kattalar, yoshlar, bolalar va oilalar o'rtasida bo'sh vaqtni o'tkazishning sevimli mashg'uloti hisoblanadi. Odatda tomosha qilish yoki o'qishdan oldin, davomida yoki keyin sodir bo'lishiga qarab matn yoki film hamda o'zaro munosabat tanloviga qarab bunday tajribalar ota-onalar yoki vasiy insonlar tomonidan umummadaniy kompetensiyani oshirishi mumkin, chunki umuman olganda filmlar va matnlar boshqa joylarni shuningdek yoki o'tmishda yoki hozirda kontekstlarda o'rganuvchilar uchun jismoniy jihatdan hech qachon qabul qilinmaydigan turlikka aloqador bo'lgan ziddiyatlar va keskinliklarni tadqiq maqsadida o'z-o'zini aks ettirish va ochiqlik uchun kalit bo'lishi mumkin. Filmlar va matnlarni hisobga olib ta'limiy me'yorlarda o'qituvchilar maqsadga ko'ra turlik ahamiyatli bo'lgan doirada o'rganuvchilardan hodisalar borasida qarashlarini so'rash yoki berilgan sahna/sahifadagi insonlarga e'tabor qaratish orqali muhokama uchun filmlar, film sahnasi yoki yozma manbaalardan parchalar tanlashi mumkin. Bunday mashg'ulotlar talabalarning ko'p turli qarashlardan ogohligini oshiradi va tanqidiy fikrlashini rivojlantiradi chunki filmlar va matnlar rejissorlar va yozuvchilar tomonidan muayyan usullarda tomoshabinlar iste'mol qilinishi uchun yaratiladi hamda bu passiv tarzda har qanday harakatlanayotgan surat yoki

yozma asarni qabul qilmasdan uni tanqidiy qayta qurish keyingi jarayonning mas'uliyatidir.

- Gavdalanirish/darsdagi harakatsiz suratlar. Bunday turdagi mashg'ulotda o'qituvchilar talabalarni o'z tanalari hamda bir-birlaridan foydalangan holda bir necha kishini jalb qiladigan harakatsiz ko'rinishlar hosil qilishga undashadi. Bunda ular insonlarini qayta shakllantirishi yoki tasavvuriy kishilar guruhini yaratishi so'raladi. Bunday topshiriqni ado etish uchun ularda bir-biri bilan mos va samarali muloqotda bo'lish ehtiyoji tug'iladi. Bundan tashqari, "harakatsiz imidj" harakatlanuvchi va gaouruvchi gavda bo'lishi mumkin. Shuningdek talabalar harakatlanishga va hodisaga mos holda gapirishga undaydi. Natijada qolgan talabalar surat va videolar olib unga nutq namunalarini yaratishi mumkin ya'ni bu bilan yanada umummadaniy kompetensiya taraqqiyotini rivojlantiruvchi turli xil uslubdagi tildan foydalangan holda suhbatlar yaratuvchi. Murakkabroq gavdalanirish turi drama yoki rolli ijrolarga yetaklashi mumkin.

- Ijtimoiy media va boshqa onlayn vositalar. Internet masofani kesib o'tib munosabat qilishi qiyin bo'lgan katta va turli insonlar guruhlarini o'rtasidagi qarashlar va fikrlar almashinuvi imkonini beradi. Ushbu kontekstda ijtimoiy tarmoqning tarqalishi munosabat qilish zaruratini ham aks ettiradi ham rag'batlantiradi; internet yoshlar uchun norasmiy tarzda o'rganish uchun muhim soha shuningdek foydalanuvchilar bo'lgan kattalar uchun hamdir. Olib kelishi mumkin bo'lgan salbiy oqibatlariga qaramasdan ijtimoiy tarmoq va boshqa onlayn vositalardan foydalanish ham umummadaniy kompetensiya rivojlantirishi mumkin.

Telekonferensiya va video konferensiyalar bilan birga ijtimoiy tarmoq (platformalar, suhbat imkoniyatlari, ijtimoiy muhit va boshqalar) o'qituvchilar uchun umummadaniy kompetensiyani rivojlantiruvchi kuchli vositani taqdim etadi. Misol uchun umumiylikda turli faktorlarni muhokama qilish va ziddiyat yechimi ham umummadaniy kompetensiyani

ham talab qiladi va uni yanada rivojlantiradi.

Onlayn muloqot shuningdek kommunikativ xabardorlik va kishining o'zligini anglashini oshiradi. Zamonaviy taraqqiyotda yangi platformalarni ham ko'rishimiz mumkin. Masalan sun'iy intellekt ham onlayn vositalarning eng zamonaviy va mashhur turlaridan biri. Sun'iy intellektdan real-hayotiy jarayonlarni ko'rsatuvchi interaktiv va ulkan o'rganish muhitlarini tashkil qilishda foydalanish mumkin. Masalan, SI turli madaniyat va tillarni namoyish qiluvchi virtual obrazlarni yoki avatarlarni ishlab chiqishi mumkin va talabalarni ular bilan nutqiy bilim, tabiiy tilni qo'llash va kompyuter ko'rinishi orqali munosabat qilish imkonini beradi. Bu talabalarga o'zlarining muloqot ko'nikmalarini ishga solish, madaniy farqlar va o'xshashliklarni o'rganish hamda umummadaniy bilimni va sezgirlikni rivojlantirishda yordam beradi.

Sun'iy intellektdan foydalanishning yana bir usuli xorijiy til o'rganuvchi talabalarga ularning harakatlari va yutuqlari borasida shaxsiy va moslashuvchan mulohaza berishda foydalanishdir. Misol uchun, SI talabalarning lingvistik va lingvistik bo'lmagan xulq-atvorlari masalan talaffuz, gramatika, lug'at ishoralar, yuz ifodalari va ko'z muloqotidakabilarni tahlil qiladi va ularning umummadaniy muloqotini yaxshilash borasida tezkor va konstruktiv mulohazalar beradi. SI shuningdek talabalarning o'rganish uslublari, afzalliklari, maqsadlari va qiyinchiliklarini va o'rganish mazmunini hamda mashg'ulotlarini mos ravishda boshqara oladi.

Sun'iy intellektdan foydalanishning yana bir usuli turli madaniyatdan bo'lgan xorijiy yo'nalish talabalarini hamkorlikda va fikrlashga asoslangan o'rganishni ta'minlashdir. Misol uchun, SI bir xil qiziqish va maqsadga ega boshqa davlatlardagi mahalliy so'zlovchilar yoki tengdoshlari bilan xorijiy yo'nalish talabalarini bog'lovchi onlayn platforma yaratishi mumkin. Shuningdek, SI talabalarning fikrlar, tajribalar, qarashlar va turli umummadaniy mavzular yoki masalalar bo'yicha mulohazalar

